

Cijfers inkomensarmoede

Armoede van vrouwen wordt onderschat

In België

- heeft 16% van de vrouwen en 14% van de mannen een inkomen dat lager ligt dan 60% van het mediane huishoudinkomen maar
- 36% van de vrouwen en 11% van de mannen heeft een individueel inkomen dat lager ligt dan 60% van het individueel mediaaninkomen

Cijfers EU-SILC¹ 2007

Definitie armoede

"Individen of huishoudens van wie de middelen zo beperkt zijn dat zij uitgesloten zijn van de minimum aanvaardbare levensstijl van de lidstaat waarin zij leven."

Armoede is relatief (wordt altijd bekeken in verhouding tot de algemene levensstandaard van een land), gradueel (er zijn verschillende gradaties mogelijk) en multidimensioneel (gelinkt aan diverse domeinen van het leven).

EU-SILC becijfert het:

Verhoogd armoederisico

Bij inkomensarmoede bedraagt de armoederisicogrens 60 % van het mediane² huishoudinkomen.

Ongeveer 1.520.000 Belgen (15,2% of 1 op 7 Belgen) heeft een inkomen dat lager ligt dan 60% van het mediaaninkomen:

- 10.540 euro per jaar of 878 euro per maand voor een alleenstaande
- 22.134 euro of 1.845 euro per maand voor een gezin

Voor vrouwen bedraagt het armoederisico 16,2% en voor mannen 14,2%.

De verschillen in armoederisico worden vooral bepaald door:

- aantal kinderen te laste
- leeftijd (65+)
- type gezin: alleenstaanden (vooral vrouwen), eenoudergezinnen

België 2007	% v	% m	%
Armoederisico³	16,2	14,2	15,2
Naar leeftijd			
- 18j	16	18	
- 18-64	13	12	
- 65+	25	21	
Naar huishoudentype			
- 2 volwassenen,			8,1

¹ De EU-SILC¹ is een Europees geharmoniseerde enquête die door de EU-lidstaten, onder coördinatie van Eurostat, werd gecreëerd om de doelstellingen van het Lissabon-proces op te volgen. Deze enquête is de referentiebron voor vergelijkende statistieken naar inkomensverdeling en sociale uitsluiting op Europees niveau.

² De mediaan is de waarde van de middelste observatie.

³ Armoederisico: % van vrouwen en mannen dat zich onder de armoedegrens bevindt.

- beiden < 65 jaar			20,4
- 2 volwassenen, minstens één is 65+			6,2
- Andere huishoudens zonder afhankelijke kinderen			35,8
- Alleenstaande ouders, minstens één afhankelijk kind			9,3
- 2 volwassenen, 1 afhankelijk kind			8,2
- 2 volwassenen, 2 afhankelijke kinderen			17,8
- 2 volwassenen, 3+ afhankelijke kinderen			13,4
- Andere huishoudens met afhankelijke kinderen			
- alleenstaande <65	25,2	22,7	
- alleenstaande >65	30,9	22,1	
Naar activiteitenstatus			
- werkend	4	4	4,4
- niet werkend	24,4	24,9	34,2
werklozen			19,6
gepensioneerden			25,5
andere niet-actieven			
Naar opleidingsniveau			
- laag			23,0
- gemiddeld			13,1
- hoog			6,9

Evolutie armoederisico sinds 2004

	v	m	t
2004	15,2	13,2	14,3
2005	15,4	14,0	14,7
2006	15,6	13,7	14,7
2007	15,9	14,4	15,2

http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/arbeid_leven/inkomens/armoede/index.jsp

Besluit:

- het armoederisico neemt de laatste jaren toe
- vrouwen hebben een groter armoederisico dan mannen
- het hoger armoederisico is vooral te wijten aan een lagere werkgelegenheidsgraad onder vrouwen
- het verschil in armoederisico tussen vrouwen en mannen situeert zich vooral bij de ouderen
- de hoge afhankelijkheidsgraad van vrouwen in koppels is een risico bij scheiding, zowel op korte als op lange termijn (pensioen)

Cijfers Belgian Gender and Income Analysis (BGIA)⁴

In het kader van dit project is een nieuwe methodologie ontwikkeld die armoede op individueel niveau analyseert veeleer dan op gezinsniveau. Het gaat over de middelen⁵ van elk individu, ongeacht de kenmerken van het gezin waartoe men behoort. De hypothese is dat de individuele inkomens niet gedeeld worden. Deze hypothese is niet extremer dan de hypothese van tal van 'traditionele' studies over de armoedegrade die ervan uitgaan dat alle inkomens door de gezinsleden gedeeld gebruikt worden ongeacht hun eigen inbreng.

BGIA becijfert de:

Individuele armoede of financiële afhankelijkheid

Het begrip financiële afhankelijkheid is gebaseerd op de definitie van het armoederisico (SILC-EU) en de berekening van de individuele inkomens: personen zijn financieel afhankelijk als zij een netto individueel inkomen hebben dat minder dan 60% bedraagt van het individueel mediaaninkomen. Het begrip staat voor het armoederisico dat bestaat als iemand met eigen middelen in zijn behoeften moet voldoen zonder hulp van anderen. De hypothese is dat individuen slechts beschermd zijn tegen het armoederisico door het inkomen waarover zij persoonlijk beschikken.

Resultaten op basis van gegevens van SILC 2006:

36% van de vrouwen en 11% van de mannen heeft een individueel inkomen dat lager is dan de drempel van 60% van het individueel mediaaninkomen.

Ongelijkheid tussen de inkomens van vrouwen en mannen

Het gemiddeld bruto inkomen van vrouwen is in 2007 gelijk aan 56% van het gemiddeld bruto inkomen van mannen.

Het gemiddeld netto inkomen van vrouwen bedraagt 63% van het gemiddeld netto inkomen van mannen.

Inkomens	Verhouding van de gemiddelden v/m	Verhouding van de gemiddelden v/m
	2006	2007
Bruto	0,55	0,56
Netto	0,62	0,63

Het gemiddeld netto inkomen van vrouwen is in elke leeftijdsklasse lager dan dat van mannen. Het verschil is kleiner bij de jongere vrouwen.

Leeftijdsklassen	Netto inkomens		Verhouding van de gemiddelden (netto) v/m
	v	m	
< 25 jaar	8,463	10,906	0,78
25-34	15,161	19,599	0,77
35-44	16,275	24,665	0,66
45-54	15,065	24,882	0,61

⁴ Het BGIA project is een samenwerking van het Federaal Wetenschapsbeleid, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie en het Departement Toegepaste Economie van de Université Libre de Bruxelles (DULBEA)

⁵ Inkomens waarover het individu beschikt door werk, vervangingsinkomens, inkomsten uit onroerende en roerende goederen,...

55-64	10,776	21,551	0,50
> 64	9,254	16,176	0,57

Het gemiddeld netto inkomen van vrouwen is in alle huishoudentypes lager dan dat van mannen. Het verschil is het grootst voor individuen in een gezin met twee volwassenen zonder afhankelijke kinderen en waarvan minstens één volwassene ouder is dan 65 jaar. Het kleinste verschil is er tussen alleenstaande ouders.

Huishoudentypes	Netto inkomens		Verhouding van de gemiddelden (netto) v/m
	v	m	
Alleenstaande	14,775	18,573	0,80
2 volwassenen zonder afhankelijk kind (< 65 jaar)	11,901	19,922	0,60
2 volwassenen zonder afhankelijk kind (1 volwassene minstens 65 jaar of +)	6,343	16,927	0,37
Andere huishoudens zonder afhankelijk kind	10,476	18,311	0,57
Alleenstaande ouders	21,252	24,079	0,88
2 volwassenen, 1 afhankelijk kind	14,088	22,663	0,62
2 volwassenen, 2 afhankelijke kinderen	15,822	26,915	0,59
2 volwassenen, 3 of meer afhankelijke kinderen	16,708	32,213	0,52
Andere huishoudens met afhankelijke kind(eren)	11,285	20,155	0,56

De activiteitenstatus voor personen die gedurende één jaar hetzelfde statuut behouden hebben: het grootste verschil is er tussen vrouwen en mannen die inactief geweest zijn. Het kleinste verschil is er tussen de werklozen.

Activiteitenstatus	Netto inkomsten		Verhouding van de gemiddelden (netto) v/m
	v	m	
Voltijdse werknemers	20,117	25,154	0,80
Deeltijdse werknemers	15,734	19,899	0,79
Werklozen	10,846	12,979	0,84
Gepensioneerden	10,954	16,533	0,66
Inactieven	4,019	9,667	0,42

Verhouding van het gemiddelde inkomen v/m in de verschillende inkomstencategorieën: zonder tussenkomst van de overheid zou het individueel armoederisico 46% bedragen. Het gecombineerd effect van belastingen en vervangingsinkomens vermindert dat percentage tot 24%. Voor vrouwen zakt dat cijfer van 55 tot 36% en voor mannen van

37 tot 11%. Het effect is dus groter voor mannen en de herverdelende staatstussenkomst is voordeliger voor mannen dan voor vrouwen.

Bruto inkomen	0,55
Netto inkomen	0,66
Inkomsten van economische activiteiten	0,72
Inkomsten van lonen	0,72
Loon	0,74
Onregelmatig werk	0,75
Premies	0,58
Waarvan:	
Vakantiegeld	0,61
Eindejaarspremie	0,68
Dertiende maand	0,70
Overuren	0,62
Deelname aan de winst	0,45
Andere bijkomende inkomsten	0,59
Inkomsten in natura (bedrijfswagen)	0,86
Inkomsten uit zelfstandige activiteit	0,67
Transfers van de Staat	0,75
Pensioenen	0,66
Werkloosheid	0,68
Waarvan:	
Werkloosheidsuitkering	0,89
Vervroegd pensioen	0,88
Onderbrekingsuitkeringen	0,93
Invaliditeitsuitkeringen	0,83
Ziekteuitkeringen	0,92
Studietoelagen	0,97

Bronnen

EU-SILC-enquête:

http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/arbeid_leven/inkomens/armoede/index.jsp

Vrouwenraadrondefabel Armoede en gender, 27 november 2009: bijdrage van Rudi Van Dam, Sociale Indicatoren FOD Sociale Zekerheid DG Beleidsondersteuning, EU-SILC-enquête Focus op gender en armoede.

Zouhair Alaoui Amine, Kim Fredericq Evangelista, Danièle Meulders, Sile O'Dorchai, Analyse des revenus individuels et de la dépendance financière des femmes et des hommes en Belgique, in *Brussels Economic Review, Numéro spécial, "Revenus et risques de pauvreté individuels des femmes et des hommes"*, Editrices: Danièle Meulders en Sile O'Dorchai, Vol. 53 - n° 1, Spring 2010, Editions du DULBEA asbl. Département d'Economie Appliquée de l'Université Libre de Bruxelles, p. 9-31.